

Provincie Noord-Brabant
Ter attentie van het College van Gedeputeerde Staten
Postbus 90151
5200 MC
's-Hertogenbosch

Betreft: Reactie op Ontwerp-beleidskader Natuur

Datum: 24 juni 2022

Geacht College,

Graag bieden Natuurmonumenten, Brabantse Milieufederatie, BPG Vereniging landelijk Brabant en Brabants Landschap hierbij onze zienswijze aan op het Ontwerp-beleidskader Natuur 2030.

In het Ontwerp-beleidskader omschrijft u wat de Provincie in 2030 op het gebied van natuur wilt bereiken. Naast de doelen geeft u aan wat uw inzet is en hoe u dit wilt gaan realiseren. Aangezien de Brabantse natuur ons zeer aan het hart gaat en wij vanuit onze eigen doelstelling ons ook inzetten voor bescherming en versterking van de Brabantse natuur, maken wij graag van de mogelijkheid gebruik onze reactie te geven. Wij waarderen het dat we ook in het voortraject zowel ambtelijk als bestuurlijk inbreng hebben kunnen leveren.

Grote zorgen baart ons de forse structurele bezuiniging op het natuurbudget die voorzien is vanaf 2024. In het tweede deel van deze brief gaan we daar nader op in.

Korte terugblik op afgelopen periode

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan de diverse natuuropgaven. U heeft als Provincie daarin nauw met ons als partnerorganisaties samengewerkt. Wij herkennen de analyse in het Ontwerp-beleidskader dat er belangrijke successen zijn bereikt en goede resultaten wordt geboekt op de plaatsen waar we maatregelen konden treffen. Tegelijkertijd zijn de bekende thema's als verdroging, vermessing, verzuring, versnippering en verstoring nog niet opgelost. Helaas zien we hierdoor dat het niet gelukt is de achteruitgang van biodiversiteit Brabant-breed te stoppen.

Hoofdlijn Beleidskader Natuur 2030

Het Ontwerp-beleidskader staat vol met goede voornemens om de achteruitgang van de biodiversiteit in Brabant te stoppen en de noodzakelijke versterking van de natuur ter hand te nemen. De tekst spreekt zelfs van versnelling en intensivering van het beleid op een aantal punten. U geeft verder aan dat uw ambitie voor 2030 is gericht op het ombuigen van de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend, het gerealiseerd zijn van het Natuurnetwerk Brabant en dat de natuur in Brabant dan klimaatadaptief is. Dat is ook nodig en er dienen nog grote stappen te worden gezet, getuige verschillende rapporten, waaronder het laatste IPCC-rapport en uw eigen rapport 'Toestand van de natuur in Brabant', die recentelijk zijn verschenen. In deze rapporten wordt kort gezegd geconcludeerd dat de klimaatverandering rampzalige gevolgen heeft en dat de

Brabantse natuur nog steeds verslechtert. Het is echter nog niet te laat om daar verandering in te brengen, maar dan zal er wel fors op verandering ingestoken moeten worden.

Daarbij wilt u met de inzet op drie pijlers, nog meer dan in het verleden inzetten op de hele Brabantse samenleving om mee te doen hetgeen wij van harte onderschrijven. De drie pijlers vinden wij goed gekozen. Samen kunnen ze zorgen voor de versterking die nodig is. Per pijler geven we hieronder nog een aantal overwegingen mee.

Pijler 1 - Robuuste natuur

- De termijn waarop het NNB gerealiseerd had moeten zijn is helaas al verschillende keren uitgesteld. Gezien het realisatietempo van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) achten wij het echter realistisch te zorgen voor afronding van de belangrijkste gebieden in 2027, met enige ruimte om kleinere restopgaven nog na dit jaar te realiseren, maar uiterlijk voor 2030. Om dit daadwerkelijk te bereiken zal naar onze overtuiging al het beschikbare instrumentarium moeten worden ingezet. Ook het voortzetten van inzet op betrokkenheid van particuliere eigenaren, burgers en (agrarische) ondernemers steunen wij zeer;
- Wij steunen de doelen van de Brabantse bossenstrategie, en gaan graag het gesprek met u aan om onze bijdrage aan de doelen te concretiseren. Wij denken ook graag mee over het meest ambitieuze onderdeel, de aanleg van bos buiten het NNB, waarmee veel natuurwinst te halen is mede in combinatie met landschapsgrond, natuurinclusieve landbouw en groene verdienmodellen;
- De komende jaren zal veel aandacht uitgaan naar de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA). De afgelopen maanden zijn hierover door het Rijk duidelijke kaders meegegeven. Op basis hiervan kan de tekst in het Ontwerp-beleidskader over de GGA en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) worden geactualiseerd en daarmee tevens winnen aan concreetheid. Overigens beseffen wij dat ook nog veel niet duidelijk is voor de gebiedsgerichte aanpak en is ook de spanning op dit onderwerp zeer voelbaar. Wij blijven ons actief en constructief inzetten voor het samen bereiken van de doelen voor het landelijk gebied.

Pijler 2 – Brabant Natuurinclusief

- Juist omdat de natuurkwaliteit buiten de natuurgebieden hard is achteruit gegaan steunen wij de brede inzet op herstel in agrarisch gebied, dorp en stad;
- Het is cruciaal dat de door u nagestreefde verbinding van natuur met andere beleidsvelden en -kaders, zoals het beleidskader landbouw en voedsel, het regionaal water- en bodemprogramma, de visie klimaatadaptatie, het beleidskader milieu en het beleidskader leefomgeving slaagt. De praktijk is naar onze ervaring op dit punt echter zeer weerbarstig. Juist in bredere beleidsafwegingen of ontwikkelingen delft het natuurbelang vaak het onderspit. Zeker om te zorgen dat 'basisvoorwaarden bodem, water en lucht op orde komen' is meer inzet vanuit andere beleidsvelden dringend noodzakelijk. Om het belang van deze inzet te onderstrepen zien wij graag een meer concrete aanpak of uitwerking van deze inzet in het Beleidskader terug. Te veel blijft het 'Richting geven en regie nemen' in dit hoofdstuk nog hangen in algemene bewoordingen als 'verkennen' en 'zoeken naar'. Wij vragen u om aan te geven hoe u de afweging gaat maken als er spanning zit op een gebied of tussen beleidsvelden. Niet alles zal met volledig draagvlak te realiseren zijn. Nu het vijf voor twaalf is voor de biodiversiteit, is snelle actie noodzakelijk;
- Uw mooie voornemen voor een Brabantse Agenda Natuurinclusief hopen wij snel tegemoet te kunnen zien. Wij denken graag met u mee over de concrete invulling van die agenda;
- Wij zijn positief over uw inzet op het versterken van de landschapskwaliteit en het streven naar een

natuur- en landschapsinclusief omgevingsbeleid. Naast het zelfstandige belang hiervan is een kwalitatief hoogwaardig landschap een belangrijke voorwaarde voor een hoge biodiversiteit. Wij adviseren om vanuit het Beleidskader Natuur een krachtige landschapsvisie op te stellen die inzicht geeft in de cultuurhistorisch en ecologisch meest waardevolle landschappen die beschermd en ontwikkeld kunnen worden. Dit kan vanuit het natuurbeleid belangrijke input zijn voor het op te stellen Beleidskader Leefomgeving. Wij verzoeken u daarnaast om 10% groene dooradering van het boerenland als doel in het Beleidskader op te nemen, in lijn met het Aanvalsplan Landschapselementen van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en voornemens vanuit het Rijk.

Pijler 3 – Natuur voor en door Brabanders

- De afgelopen jaren zijn al mooie initiatieven en projecten ontstaan binnen 'natuur en samenleving'. Onze organisaties hebben hierin goed met u kunnen optrekken, bijvoorbeeld met betrekking tot Groene vrijwilligers. Graag zetten we dit met meer kracht voort, om de brede groene beweging te versterken. Wij doen graag met u mee in het Uitvoeringsprogramma, onder meer door te inspireren met goede voorbeelden en betrokken Brabanders te ondersteunen bij het realiseren van een natuurinclusieve samenleving;
- Wij zijn blij dat u het belang van intermediaire maatschappelijke organisaties bij de beweging van vergroening expliciet erkent en wilt blijven ondersteunen.

Contrast ambitieniveau en voorgenomen bezuiniging

Naar aanleiding van de PlanMER kiest u voor het alternatief 'verankeren'. Dit is gericht op het verankeren van natuur en biodiversiteit in alle ontwikkelingen. Het vraagt meer en grotere inzet dan de andere alternatieven. Wij vinden het positief maar gezien de analyse ook minimaal noodzakelijk dat u kiest voor dit alternatief. Ons moet in dit verband echter wel een grote zorg van het hart.

In schril contrast met deze ambitie staat de in uw Bestuursakkoord overeind gebleven zeer forse en structurele bezuiniging op het natuurbeleid, van ruim 10 miljoen euro per jaar, ingaand in 2024, dus opgeteld 72,4 miljoen euro in de planperiode van dit Beleidskader Natuur. Buiten de financiële middelen voor het Natuurnetwerk Brabant bedraagt die bezuiniging maar liefst de helft van uw totale begroting voor natuur. Gelet op de doelstellingen voor natuur en biodiversiteit is deze bezuiniging naar onze mening onverantwoord.

Door die bezuiniging dreigen op de eerste plaats zeer waardevolle onderdelen van het natuurbeleid, waar het afgelopen prachtige resultaten mee zijn bereikt, afgeslankt te worden, tot vertragen te komen of geheel tot stilstand te komen. Wij kennen nog geen concrete uitwerking, maar maken ons grote zorgen over de Biodiversiteitsregeling, de Ecologische verbindingzones, het Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB en Stimuleringsregeling Landschap), het ontsnipperingsbeleid en de inzet van verschillende intermediaire organisaties.

Terwijl in het bijzonder de biodiversiteit juist buiten de natuurgebieden hard achteruit is gegaan en u daarom juist ook wilt inzetten op de kwaliteit van het gehele buitengebied ('verbreding'), dreigen met name regelingen die betrekking hebben op de kwaliteit van de natuur en de leefomgeving buiten natuurgebieden, het slachtoffer te worden van de bezuiniging. Ook geeft u zelf aan dat om de natuurkwaliteit in natuurgebieden te waarborgen, er maatregelen buiten de grenzen van de natuurgebieden nodig zijn.

Daarnaast is het in onze ogen ongeloofwaardig om enerzijds in het Beleidskader de ambitie op te nemen om andere partners (bedrijven, burgers) meer te betrekken bij de natuuropgaven ('verbinding'), en anderzijds zelf fors te bezuinigen op de eigen natuurinzet van de Provincie. De bezuiniging staat ook haaks op het advies 'Van voordeur tot en met Natura 2000' van Brabant Advies (januari 2022).

Tot slot is het ook een slecht signaal om te bezuinigen op natuur op een moment dat vanuit het Rijk de urgentie om de natuur op orde te brengen (KRW, N2000) meer dan voorheen wordt benadrukt, zie o.a. de recente brieven van ministers Van der Wal en Staghouter. Hierbij past een gelijkwaardige ambitie van de Provincie die niet te rijmen is met een bezuiniging. Een sterke en mooie natuur is niet alleen van belang voor de biodiversiteit, maar ook voor de kwaliteit van leven in Brabant, zoals uzelf ook telkens benadrukt.

Op grond van het bovenstaande roepen wij u dringend op om de natuurbezuiniging alsnog ongedaan te maken om daarmee de ambities uit het Beleidskader Natuur echt waar te kunnen maken. Ga voor het ambitieniveau zoals in het Ontwerp-beleidskader is aangegeven en draai de voorgenomen bezuinigingen op het natuur- en landschapsbeleid terug.

Wij zijn graag bereid om het bovenstaande in een gesprek met uw College nader toe te lichten en gaan graag in gesprek om mee te zoeken naar de noodzakelijke financiering en naar oplossingen om tot een versterkte aanpak te komen.

Met vriendelijke groet,

Mede namens Natuurmonumenten, de Brabantse Milieufederatie en BPG Vereniging landelijk Brabant,

